

Statenbrief

Aan Provinciale Staten

Onderwerp	Startgesprek Beleidsprogramma Economie 2027 - 2032 provincie Utrecht
Datum	16 september 2025
Documentnummer	UTSP-852987353-49115
Van	Daphne Schellings-Hubert, Fleur de Jong-Straver
Telefoonnummer	06-39632320 / 06-43565479
Opdrachtgever	Leonie Oosterwaal
Domein/opgave	SLO
Team	ECO
Portefeuillehouder	Van Schie
Bijlage	1. Kaderstellende documenten economisch beleid van de provincie Utrecht 2. Schematisch overzicht samenhang Omgevingsvisie en programma's

Geachte leden van Provinciale Staten,

Essentie / samenvatting:

Het economisch beleid van de provincie Utrecht bestaat op dit moment uit verschillende losse beleidsdocumenten. De wens is om alle losse beleidselementen samen te voegen tot één beleidsprogramma en de integraliteit met andere beleidsthema's te versterken. Dit gaan we met het Beleidsprogramma Economie 2027 – 2032 provincie Utrecht (hierna: Beleidsprogramma Economie) in gang zetten. Met het opstellen en uitwerken hiervan willen we bijdragen aan een toekomstbestendig economisch beleid. Deze Statenbrief dient als basis voor het startgesprek op 15 oktober 2025 in de Commissie Bestuur, Economie en Cultuur & Erfgoed (Cie BEC). In dit startgesprek kunt u uw input meegeven. Het streven is om het beleidsprogramma in januari 2027 in werking te laten treden. Bij het opstellen van het Beleidsprogramma Economie wordt gebruik gemaakt van de eerdere kaderstelling welke door uw Staten is vastgesteld bij diverse economische beleidsdocumenten en nieuwe kaderstelling via de actualisatie van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening.

Inleiding:

De provincie Utrecht werkt aan een competitieve, gezonde en circulaire economie. Een economie met aantrekkelijke en toekomstbestendige voorzieningen voor bedrijven en werknemers met focus op innovatieve ontwikkelingen die bijdragen aan maatschappelijke transities. De regio staat namelijk voor grote transformatievraagstukken, zoals verduurzaming, circulariteit en digitalisering. We proberen onze economie daar zo goed mogelijk op te richten, op voor te bereiden en het ondernemerschap te benutten om innovatieve oplossingen te vinden. We richten ons op het vergroten van de brede welvaart. Het economisch beleid van de provincie Utrecht bestaat op dit moment uit verschillende losse beleidsdocumenten. De [Economische Visie 2020 – 2027 'Focus op een vitale en duurzame economie'](#), vastgesteld door uw Staten op 3 maart 2021, en de [Regionaal Economische Agenda \(REA\)](#), omarmd door uw Staten op 29 januari 2020, liggen ten grondslag aan

ons economisch beleid en vormen belangrijke bouwstenen van het Beleidsprogramma Economie. De hoofdlijnen van deze bouwstenen maken ook al onderdeel uit van de huidige Omgevingsvisie. Dit beleid wordt gecontinueerd.

Daarnaast zijn er verscheidende statenvoorstellen vastgesteld door uw Staten die kaderstellend zijn voor het Beleidsprogramma Economie. Deze stukken zijn weergegeven in bijlage 1 bij deze Statenbrief. In de bijlage zijn ook de overige door Gedeputeerde Staten vastgestelde (economische) beleidsdocumenten opgenomen. Met het Beleidsprogramma Economie voegen we al deze losse elementen samen, zoeken we de integraliteit op met andere beleidsthema's en brengen we het geheel onder de Omgevingsvisie. Het streven is om het Beleidsprogramma Economie in januari 2027 in werking te laten treden.

Het Beleidsprogramma Economie heeft een looptijd van 2027 tot en met 2032. Wij concluderen dat de huidige door uw Staten vastgestelde beleidskaders voor economie voldoen en dat daardoor aanvullende kaderstelling - naast de al door uw Staten vastgestelde beleidsstukken en de [wijziging van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening](#) - voor het Beleidsprogramma Economie niet nodig is. Als er een wijziging is voorzien, dan kan dit via deze instrumenten worden afgedaan.

Toelichting:

Het Beleidsprogramma Economie is niet een opzichzelfstaand stuk. De thema's en keuzes bekijken we in samenhang met elkaar. Hieronder staat vanuit macro naar micro hoe de economische onderwerpen zich tot de huidige kaders verhouden. Hierbij is de Omgevingsvisie leidend.

Omgevingsvisie en Omgevingsverordening

In de Omgevingsvisie legt de provincie haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. De Omgevingsverordening bevat de regels voor de fysieke leefomgeving voor de doorwerking en borging van de provinciale Omgevingsvisie. De beleidsprogramma's geven nadere uitvoering en invulling van het economisch beleid. Op dit moment is er een wijziging van de Omgevingsvisie gaande. Hierdoor kunnen bepaalde inhoudelijke onderwerpen wijzigen in de Omgevingsvisie en haakjes en accenten bevatten voor onderwerpen voorsortierend op en verwijzend naar het Beleidsprogramma Economie. Het gaat dan bijvoorbeeld over nieuwe accenten als fysieke ruimte voor circulaire bedrijvigheid, innovatieve defensietoepassingen en de economische kant van de transitie van het landelijk gebied. De Omgevingsvisie en Omgevingsverordening worden door Provinciale Staten eind 2026 vastgesteld. Daarmee staan de definitieve kaders voor het economisch beleid en voor het Beleidsprogramma Economie vast. In de Omgevingsverordening staat de vertaling van het beleid uit de Omgevingsvisie naar regels, met nadruk op ruimtelijke economie en ruimtelijke impact, alsmede de vertaling van het gewijzigde kantorenbeleid in een aanpassing van de instructieregels in de verordening.

Het Beleidsprogramma Economie zal in eerste instantie de huidige beleidskaders (inclusief gewijzigde Omgevingsvisie) gestructureerd samenbrengen in één geheel. Het schetst daardoor integraal de richtinggevende keuzes omtrent de thema's toekomstbestendige bedrijven en werknemers, innovatie en ruimtelijke economie. Met het samenbrengen van al het losse beleid onder één beleidsprogramma wordt een volledig overzicht geboden voor economisch beleid dat niet alleen inspeelt op huidige ontwikkelingen, maar ook toekomstige uitdagingen adresseert. Overkoepelend bevatten de brede economische beleidsdocumenten, zoals de Regionale Economische Agenda en de Economische Visie, de hoofdlijnen van het economisch beleid gericht op brede welvaart. Op de verschillende thema's zijn losse beleidsdocumenten kaderstellend, zoals de [Human Capital Agenda](#) voor arbeidsmarkt, [Regionale Innovatiekracht](#) voor innovatie en [Statenvoorstel](#)

[Intensivering en Verduurzaming Bestaande Bedrijventerreinen](#) voor de N.V. Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (OMU). In bijlage 1 vindt u het overzicht van de kaderstellende beleidsdocumenten.

Samenhang tussen beleidsprogramma economie en de Omgevingsvisie en andere beleidsprogramma's

Bij de uitwerking van het beleid uit de Omgevingsvisie landen de kwalitatieve economische aspecten in het Beleidsprogramma Economie. De kwantitatieve economische aspecten en ruimtelijke vertaling ervan in onder andere uitbreidingslocaties, blijven in het Provinciaal Programma Wonen en Werken (PPWW). Met het opstellen van Beleidsprogramma Economie wordt een deel van wat nu in het PPWW is opgenomen verschoven naar het Beleidsprogramma Economie. Hierin worden leidende principes voor toekomstbestendige bedrijven en werknemers, innovatie en ruimtelijke economie uitgewerkt. Daarnaast wordt in samenhang met (het nog op te stellen) Volkshuisvestingsprogramma, het programma Cultuur en Erfgoed, Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen, het Bereikbaarheidsprogramma, het programma Energietransitie, het Utrechts Programma Klimaatadaptatie en het Bodem- & Waterprogramma bekeken of er eventuele raakvlakken zijn en overlap is. Dit zorgt er onder andere voor dat integraal gekeken worden naar de balans tussen wonen, werken en natuur. Zodat bij bijvoorbeeld grootschalige nieuwbouw ook aandacht is voor voldoende arbeidsplaatsen en bijbehorende werklocaties. In bijlage 2 is een schematisch overzicht opgenomen over deze samenhang.

De Utrechtse Economie in 2050

In een wereld die in hoog tempo verandert door technologische ontwikkelingen, klimaatverandering en maatschappelijke transitie, staat onze regio voor een cruciale opgave: het toekomstbestendig maken van haar economie. Tegelijkertijd biedt deze opgave unieke kansen om als regio voorop te lopen in duurzame en innovatieve ontwikkeling. Als het gezonde, groene en slimme middelpunt van Nederland ontwikkelt de provincie Utrecht onder het motto *Utrecht, Heart of Health (Kloppend hart van een gezonde samenleving)* zich tot een regio waar gezond stedelijk leven, circulaire systemen en innovaties voor maatschappelijke vraagstukken centraal staan. Utrecht bouwt aan een circulaire en klimaatneutrale economie die niet alleen gericht is op het creëren van welvaart, maar ook op het bevorderen van de brede welvaart. De provincie streeft naar een [volledig circulaire samenleving](#) en om naar een [netto nul uitstoot](#) te gaan in 2050. Dit alles vraagt om intensieve samenwerking tussen het Rijk, gemeenten, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen én inwoners. Het is een ambitieuze koers, die ingrijpende veranderingen vraagt in de manier waarop we produceren, consumeren en samenwerken.

Relevante trends en ontwikkelingen voor het Beleidsprogramma Economie

Voor Utrechtse economie moet een balans gevonden worden tussen groei, innovatie, maatschappelijke uitdagingen en schaarstes (zoals talent, ruimte, grondstoffen en netcapaciteit). In aanloop op de ontwikkeling van Beleidsprogramma Economie zien we drie grote ontwikkelingen die de economie in onze regio het meest beïnvloeden, die in het programma verder worden uitgewerkt. In de externe participatieronde zullen deze trends en ontwikkelingen tevens worden getoetst bij ondernemers.

1. Langdurige arbeidsmarktkrapte: De arbeidsmarktkrapte in de provincie Utrecht is een structureel probleem dat de economische ontwikkeling en maatschappelijke dienstverlening onder druk zet. De regio kampt al geruime tijd met een situatie waarin er meer vacatures zijn dan werkzoekenden. Dit tekort aan gekwalificeerd talent is voelbaar in vrijwel alle sectoren, maar vooral in de techniek & bouw, zorg, onderwijs en ICT. De oorzaken van deze krapte zijn divers. Vergrijzing speelt een grote rol: er stromen meer mensen uit dan in op de arbeidsmarkt. Ook is er door de energietransitie een groeiende vraag naar vakmensen in bijvoorbeeld de installatietechniek. Het terughalen van productie leidt tot een toename van de personeelsvraag. Daarnaast is er sprake van een mismatch tussen de vaardigheden van werkzoekenden en de eisen van werkgevers. Ook de

beperkte arbeidsmobiliteit – mensen blijven vaak in dezelfde sector of regio – draagt bij aan het probleem. Mobiliteit naar sectoren waar een tekort aan gekwalificeerd talent echt voelbaar is, blijft achter. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, is het van belang dat talent zich kan blijven ontwikkelen in een veranderende arbeidsmarkt. De invloed van AI op deze krapte is op dit moment lastig te voorspellen. Digitalisering, AI-toepassingen en automatisering worden steeds vaker toegepast om de arbeidsproductiviteit te verhogen, vooral in de industrie en logistiek. Dus enerzijds zal de arbeidsproductiviteit kunnen toenemen door de inzet van AI, waardoor de tekorten verminderen of er kunnen zelfs banen verdwijnen in bepaalde sectoren waardoor omscholing nog relevanter wordt. Anderzijds kan de vraag naar AI-gerelateerde functies juist toenemen in onze regio waar ICT-bedrijven oververtegenwoordigd zijn, waardoor de krapte in die sectoren toeneemt. Tevens is het van belang dat we in samenhang met de woningbouwopgave kijken naar de afstemming op de ontwikkeling van het aantal arbeidsplaatsen, zodat er een evenwichtige verhouding ontstaat tussen wonen en werken binnen de regio.

2. Maatschappelijke transities: Onze regio bevindt zich midden in een aantal ingrijpende maatschappelijke transities die bepalend zijn voor de toekomst van de regio en waar ondernemers een belangrijke bijdrage aan kunnen leveren. Tot de urgentste opgaven behoren klimaatmitigatie, energietransitie en circulariteit. Enerzijds wordt er inzet gepleegd op het aanpassen van de omgeving op extremer weer door vergroening en het verbeteren van waterberging. Anderzijds werkt Utrecht hard aan het verminderen van de CO₂-uitstoot, het overstappen op duurzame energiebronnen zoals zonne-energie en het stimuleren van het energieneutraal maken en intensiveren van bedrijventerreinen. De energietransitie wordt echter bemoeilijkt door netcongestie: het elektriciteitsnet is op veel plekken overbelast, wat zowel de uitbreiding als de start van nieuwe (energie)projecten doet stagneren en vertragen. Met nieuwe initiatieven, zoals het verkennen van de aanleg van netbewuste/off-grid bedrijventerreinen en het stimuleren van samenwerking tussen bestaande bedrijven op bedrijventerreinen in Energyhubs, proberen we te bekijken waar innovatieve kansen liggen. De circulaire transitie is noodzakelijk omdat de toenemende druk op grondstoffen en groeiende milieubelasting vragen om structurele veranderingen in hoe we omgaan met grondstoffen, afval en verdienmodellen. Onze aanpak legt de nadruk op het verminderen van materiaalgebruik, het verlengen van de levensduur van producten, het inzetten van biobased grondstoffen en het bevorderen van hoogwaardig hergebruik – de hoogste niveaus van de zogenaamde 'R-ladder' (Refuse & Rethink; Reduce, Re-use, Repair, Recycle, Recover).

Daarnaast wil de provincie Utrecht zich profileren als een kennis gedreven en innovatieve regio, waarbij er nadrukkelijke kansen zijn op het gebied van circulariteit, zorg en defensie. Via stimuleringsregelingen worden bedrijven aangemoedigd om te investeren in technologieën die bijdragen aan maatschappelijke doelen, zoals circulaire economie, digitale toepassingen (onder andere AI) en zorginnovaties.

3. Kwalitatieve invulling van ruimte voor economie: Het is vooral de vraag hoe deze transities ruimtelijk in te passen zijn in onze overvolle provincie. De ruimte voor economie moet geborgd worden naast andere grote opgaven, zoals woningbouw en transitie van het landelijke gebied. In een regio waar de ruimte schaars is en de maatschappelijke opgaven groot zijn, kiest de provincie Utrecht bewust voor een kwalitatieve benadering van economische ruimte. Het gaat niet langer alleen om het beschikbaar stellen van vierkante meters voor bedrijvigheid, maar om het creëren van werk- en innovatielocaties die bijdragen aan een duurzame, innovatieve en inclusieve economie. De provincie Utrecht wil economische ontwikkeling koppelen aan maatschappelijke meerwaarde: bedrijventerreinen moeten niet alleen functioneel zijn, maar ook toekomstbestendig, goed bereikbaar en klimaatadaptief. Deze visie vraagt om slimme keuzes in ruimtelijke ordening, samenwerking met partners en het benutten van de kracht van innovatie.

Het huidige economisch beleid als basis van Beleidsprogramma Economie

Met het economisch beleid van de provincie Utrecht jagen we het vestigingsklimaat en de concurrentiekracht van de regio Utrecht aan. Dit doen we niet alleen, maar met alle publieke en private partners in de regio. En dat werpt zijn vruchten af. De MRU behoort immers al tien jaar tot de top 3 meest competitieve regio's van Europa en levert 12% van het Nederlands BBP. De regio huisvest een unieke concentratie van slimme denkers en doeners. Van gezondheid tot ICT en van innovatief mkb tot financiële dienstverlening en regionale defensie-industrie: onze regio is economisch krachtig in haar diversiteit, en een van de snelst groeiende economische regio's van het land. De regio heeft een uitstekende uitgangspositie met brede welvaart, een hoogopgeleide beroepsbevolking en een snelgroeiende arbeidsmarkt. Als één van de weinige regio's laat de regio Utrecht zien hoe verdienvermogen gecombineerd kan worden met een hoge kwaliteit van leven. Niet voor niets is de Metropoolregio Utrecht door de Europese Commissie aangewezen als [Regional Innovation Valley](#) op het gebied van gezondheid.

In Utrecht, Heart of Health werken internationale topbedrijven, betrokken overheden en kennisinstellingen samen aan een gezonde en duurzame samenleving door te werken aan innovatieve oplossingen voor wereldwijde gezondheidsuitdagingen als chronische ziekten, pandemieën, vergrijzing, betaalbaarheid van de zorg en klimaatverandering. De regio huisvest meer dan 2.000 bedrijven en 100 startups in het gezondheidsdomein en heeft met het Utrecht Science Park het grootste sciencepark van Nederland. Op het gebied van innovatie concentreert 50% van alle Nederlandse publieke R&D-uitgaven in medische en farmaceutische wetenschappen zich in de MRU. En zijn hier twee keer zo veel octrooiaanvragen in farmacie en biotech dan gemiddeld in Nederland. Bovendien ervaart 81% van de inwoners de eigen gezondheid als goed en bijna 50% van alle banen in de regio levert een bijdrage aan een gezonde samenleving. In totaal zijn er in de regio bijna 200.000 bedrijfsvestigingen, waarvan ruim 30.000 ondernemers het klein mkb betreft. Onze bedrijven zorgen voor circa 10% van de toegevoegde waarde van de Nederlandse economie. Voor deze bedrijven is het belangrijk dat zij voldoende ruimte hebben voor hun bedrijfsactiviteiten en kunnen innoveren, zonder dat zij geconfronteerd worden met te veel regels. Het gebrek aan financiële middelen (kapitaal) voor startups, scale-ups en innovaties is een knelpunt voor de economie van morgen. Het [Beleidskader Regionale Innovatiekracht](#) gaat hier in meer detail op in. Alleen met behulp van onze ondernemers kunnen we de uitdagingen aan waar de regio en Nederland voor staan.

In het Beleidsprogramma Economie wordt het economisch beleid van de provincie Utrecht verder toegelicht, alsmede de bijbehorende activiteiten die de provincie onderneemt. Daarnaast wordt stilgestaan hoe we dit monitoren en evalueren. Op hoofdlijnen zullen de onderstaande thema's aan bod komen. In bijlage 1 zijn de achterliggende stukken te vinden.

Toekomstbestendige bedrijven en werknemers

Ondernemers staan voor grote transformatievraagstukken, zoals verduurzaming en digitalisering. De provincie Utrecht werkt aan een competitieve, gezonde en circulaire economie. Een economie met aantrekkelijke en toekomstbestendige voorzieningen voor bedrijven en werknemers met focus op innovatieve ontwikkelingen die bijdragen aan maatschappelijke transitie. Specifiek werken we vanuit beleidsdoel 9.1 *'Het bedrijfsleven en werknemers zijn toegerust op de toekomst'* aan deze opgave. Ons beleid is erop gericht om mkb-bedrijven te ondersteunen om hun bedrijfsmodel en -processen aan te passen aan belangrijke transitie en knelpunten, zoals circulariteit, digitalisering en tekort aan personeel. Op die manier stimuleren we de weerbaarheid en wendbaarheid van bedrijven en hun werknemers.

Eén van de grootste problemen waar Utrechtse bedrijven op wijzen is het toenemend gebrek aan gekwalificeerd personeel. Met de Utrecht Talent Alliantie werken we vanuit de Human Capital Agenda samen met regionale partijen aan het oplossen van dit vraagstuk. De aanhoudende personeelstekorten vragen om een betere benutting van het arbeidspotentieel om verlies van (brede) welvaart en vertraging van maatschappelijke transities tegen te gaan. Daarom stimuleren we met het Regionaal Talentfonds leven lang ontwikkelen in de provincie Utrecht. Ook worden mkb-ondernemers ondersteund door onder andere de European Digital and Innovation Hub Noordwest met hun vraagstukken rondom digitalisering van bedrijfsprocessen en innovatievragen. Daarnaast stimuleren we circulair ondernemerschap bij nieuwe en bestaande bedrijven door onder andere de inzet van ketenregisseurs en de kopgroep circulair financieren. In de breedte stimuleren we het ondernemerschapsklimaat. Voor een gezond en toekomstbestendig ondernemersklimaat is het belangrijk om ondernemers te ondersteunen waar de markt faalt. Ondernemersdienstverlening gaat over een zo optimale dienstverlening creëren vanuit (semi-)publieke partijen met aandacht voor regeldruk bij (mkb-)ondernemers. Dit doen we met ons beleid gericht op onder andere de mkb-diensteverlening en het Utrecht International Center.

Innovatie voor maatschappelijke transities

Om de regionale economie in Utrecht toekomstbestendig te maken is innovatie essentieel. Daarmee wordt het verdienvermogen in de provincie zeker gesteld en kunnen we ondernemers tevens uitdagen om bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. Maar innovatie is niet vanzelfsprekend en de kansen worden dan ook niet automatisch benut. Beleidsinzet is nodig om als regio ook in de toekomst voldoende werkgelegenheid en inkomen te genereren én de maatschappelijke uitdagingen van deze tijd aan te gaan. Vanuit beleidsdoel 9.2 *'Bedrijven en (kennis)instellingen werken aan innovaties voor maatschappelijke transities passend bij het regionaal profiel'* en het recent vastgestelde Statenvoorstel Regionale Innovatiekracht (vastgesteld door uw Staten op 5 februari 2025) versterken we innovatie in onze regio.

In het Beleidsprogramma Economie komen ook andere onderdelen van ons innovatiebeleid aan de orde, zoals de economische ecosystemen van onze regio (Life Sciences & Health, New Digital Society en Earth Valley) en de startup incubators waar we aan bijdragen. Ook zullen we een beeld schetsen over het land van defensietoepassingen in onze regio. Eerder is er met uw Staten al gesproken over de inzet van beleidsinterventies om innovatie te stimuleren. Samen met het Ministerie van Economische Zaken geven we uitvoering aan de (landelijke) regeling MKB-Innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT-regeling). Daarnaast maken we ook gebruik van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO).

Met de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Utrecht Region en de Economic Board Utrecht (EBU) zetten we in op innovatie en zorgen we dat onze regio een aantrekkelijk vestigingsklimaat blijft behouden. Monitoring en evaluatie zijn belangrijk. Uiteindelijk streeft de provincie ernaar om Utrecht in 2040 te positioneren als koploper in gezondheidsinnovaties in Europa. Dit moet leiden tot nieuwe verdienmodellen die maatschappelijke meerwaarde combineren met economische groei, en tot sterkere innovatie-ecosystemen waarin bedrijven, kennisinstellingen en overheden intensief samenwerken.

Ruimtelijke economie

De provincie Utrecht staat onder hoge ruimtedruk van woningbouw, mobiliteit, energietransitie, klimaatadaptatie én economische ontwikkeling. Ruimte is immers schaars in onze regio. Voldoende ruimte voor economie in werklocaties en arbeidsplaatsen is belangrijk, vanuit de balans met wonen, voor het vestigingsklimaat en om belangrijke transities (zoals circulariteit) te kunnen faciliteren. Met elkaar moeten we

vormgeven aan een toekomstbestendig economisch beleid in samenhang met ruimtelijke opgaven. Hier werken we aan onder beleidsdoel 9.3 *'Er zijn voldoende vestigingsmogelijkheden in aantal en kwaliteit'*.

We streven naar voldoende ruimte voor bedrijven, zowel kwantitatief als kwalitatief, in samenhang met andere ruimtelijke opgaven. Daarvoor zetten we in op intensivering, herstructurering, verduurzaming. We richten ons op zorgvuldig en efficiënt ruimtegebruik, met behoud en bescherming van met name cruciale werklocaties. Met de deelname aan het Programma Werklandschappen van de Toekomst wordt ingezet op toekomstgerichte groene, gezonde en klimaatbestendige bedrijventerreinen en hebben we ambities op de natuurinclusieve invulling van bedrijfslocaties.

Op de bedrijventerreinen is een ongezond lage frictieleegstand van 2%, waardoor de druk op economische bedrijvigheid toeneemt. Om efficiënt om te gaan met de beschikbare ruimte en de vraag naar uitleglocaties te verminderen, werd in 2011 door ons de Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht (OMU) opgericht om verouderde en leegstaande werklocaties nieuw leven in te blazen.

Naast intensivering en behoud van bestaande bedrijventerreinen is het echter ook nodig om nieuwe bedrijventerreinen mogelijk te maken. Nadrukkelijke aandacht hebben we voor regionale en bovenlokale terreinen vanwege de ruimtebehoefte (schuifruimte) en circulaire transitie. Er is provinciale regie nodig voor de programmering in omvang en kwaliteit en de complexe ontwikkeling van deze terreinen. De programmering van deze nieuwe bedrijventerreinen loopt via het PPWW. We nemen graag een proactieve rol aan in de zoektocht naar deze nieuwe werklocaties, waarbij we het initiatief nemen en ondersteuning bieden om te komen tot programmering, vooral in die gebieden waar programmering aanzienlijk achter blijft op de programmeringsruimte.

Naast nieuw en bestaande bedrijventerreinen proberen we ook sturing aan te brengen op de soort bedrijventerreinen en de soort bedrijven. Zo proberen we de programmering aan te laten sluiten op de behoefte, om zo niet meer van hetzelfde te programmeren. En ruimte te bieden aan bedrijven die bijdragen aan oplossing van maatschappelijke transities, bij het economisch profiel van *Heart of Health* of zorgen voor meer zelfvoorzienendheid.

Recent is het provinciaal kantorenbeleid herijkt, zodat er een toekomstbestendig aanbod van nieuwe en bestaande kantoorlocaties is dat op regionaal niveau in kwantitatieve en kwalitatieve zin aansluit bij de behoefte die er speelt.

Ook zetten we in op het behoud en versterking van een aantrekkelijk voorzieningenniveau in centrumgebieden en verkennen we de mogelijkheden voor agrarische ondernemers voor een vitaal en economisch-gezond landelijk gebied. De focus ligt hierbij op nieuwe verdienmodellen voor agrariërs die een verandering willen doorvoeren in hun bedrijfsvoering met de inzet van innovatie en ruimtelijke vraagstukken in het landelijk gebied.

Tevens zetten we ons in voor voldoende aanbod van innovatielocaties in kwantiteit en kwaliteit. We streven naar voldoende betaalbare laboratoriumruimte voor startups- en scaleups. We maken ruimte voor innovatieve bedrijven die bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke transities en meer strategische autonomie (zelfvoorzienendheid). Innovatielocaties spelen een cruciale rol als belangrijke vestigingslocaties in de regionale economische dynamiek.

Financiële consequenties:

Beleidsprogramma Economie bevat de breedte van programma 9. Economie uit de [Programmabegroting](#) en bijbehorende P&C-cyclus. Onze beleidsdoelen betreffen: 9.1 'Het bedrijfsleven en werknemers zijn toegerust op de toekomst', 9.2 'Bedrijven en (kennis)instellingen werken aan innovaties voor maatschappelijke transities passend bij het regionaal profiel' en 9.3 'Er zijn voldoende vestigingsmogelijkheden in aantal en kwaliteit'. In het Beleidsprogramma Economie zullen alle drie de beleidsdoelen geborgd worden. Onderstaand treft u een overzicht aan van onze financiën voor 2025 en het structurele budget. De Najaarsrapportage 2025 is hierin al verwerkt. Het totaalbudget van programma economie bedroeg in 2025 incidentieel €11.688.500. De verschillen tussen het incidentele en structurele budget worden grotendeels verklaard door de meerjarig incidentele budgetten voor de Human Capital Agenda (9.1) Werklandschappen van de Toekomst (9.3), deze programma's lopen tot en met 2027.

Budgetplaats (bedragen in euro's)	Budget in 2025	Waarvan structureel	Waarvan incidenteel
Pg-1 Het bedrijfsleven en werknemers zijn toegerust op de toekomst	2.818.500 ¹	1.581.000	1.237.500
Pg-2 Bedrijven en (kennis)instellingen werken aan innovaties voor maatschappelijke transities passend bij het regionaal profiel	6.144.000	5.782.000	362.000
Pg-3 Er zijn voldoende vestigingsmogelijkheden in aantal en kwaliteit	576.000 ²	181.000	395.000
Totaal	9.538.500	7.544.000	1.994.500

Bij het vaststellen van de Kadernota 2026 heeft Provinciale Staten de motie 'Extra kader bij kadernota' aangenomen. Hierin doet PS de oproep terughoudend om te gaan met het aangaan van nieuwe structurele verplichtingen in het licht van de herijking van het Provinciefonds en de effecten van de fout van de Belastingdienst. Vanwege de onzekerheid over de omvang van de herverdeling vanaf 2027 is het van groot belang om prudent om te gaan met (structurele) middelen en terughoudend met het aangaan van meerjarige verplichtingen. Daarom heeft PS heroverwegingen voorgesteld in de motie 'Extra kader bij kadernota'. Er kan niet uitgesloten worden dat op een later moment in de tijd de gevolgen van nog te maken financiële heroverwegingen ook voor dit dossier gevolgen zullen hebben.

Participatie en planning:

Voor de uitvoering van ons beleid, waarin veel verschillende actoren een bijdrage leveren, is een nauwe en actieve samenwerking nodig met zowel interne als externe partners. Er wordt een participatieproces gestart met alle relevante partners, waarvoor uw Staten ook worden uitgenodigd. Voor het opstellen van het beleidsprogramma hanteren we een participatieve aanpak die rust op twee sporen: interne samenhang met andere beleidsprogramma's en externe betrokkenheid van relevante stakeholders. De participatie wordt breed ingestoken, waarbij we partijen uit alle facetten willen meenemen. De externe samenwerkingspartners richt zich onder meer op ondernemers, kennisinstellingen, organisaties op het gebied van landbouw, natuur of recreatie, netbeheerders, gemeenten en onze verbonden partijen. Nadrukkelijk betrekken we jongeren bij het ontwikkelen van het beleidsprogramma. Uitgangspunt is dat we voortbouwen op bestaande relaties, kennis en werkwijzen binnen de organisatie én daarbuiten. We maken gebruik van de expertise van Utrecht-LAB om te

¹ Met de Najaarsrapportage 2025 is een storting van €600 duizend gedaan in de projectreserve arbeidsmarkt (incidenteel). En €200 duizend euro in de projectreserve met betrekking tot digitalisering (structureel).

² Met de Najaarsrapportage 2025 is een bedrag van €1.350 duizend gestort in de projectreserve Werklandschappen van de Toekomst (incidenteel).

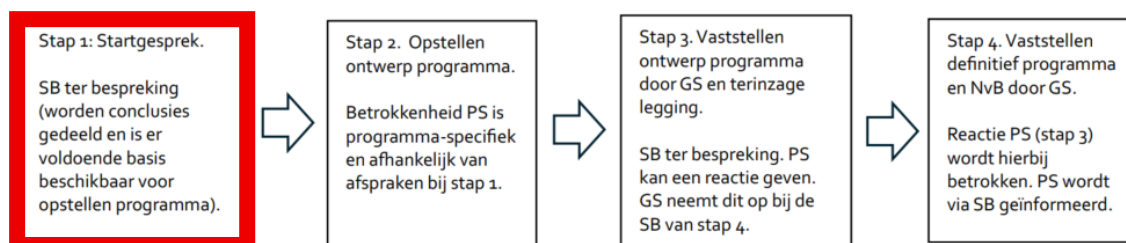
bekijken welke vorm van participatie het meest passend is. Waar mogelijk kijken we of we de Participatieve Waarde Evaluatie van Populytics kunnen inzetten, die we ook hebben ingezet bij het Beleidskader Regionale Innovatiekracht. Tevens bekijken we of de denkkraft van Jong Utrecht Aan Zet kunnen inzetten. Het participatieproces start in Q4 2025. De beoogde planning voor het Beleidsprogramma Economie ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

Datum	Gebeurtenis
Q3 2025	• Startgesprek PS
Q4 2025/Q1 2026	• Participatierondes (intern en extern) <i>NB: Uiterlijk eind 2025 wordt door GS het Ontwerp van de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening vastgesteld.</i>
Q2 en Q3 2026	• GS-bespreking (en vaststelling) van het ontwerp Beleidsprogramma Economie • Publicatie ontwerp Beleidsprogramma Economie, daarna inzageleggingsperiode (6 weken) • Bespreking statenbrief ontwerp Beleidsprogramma Economie in Provinciale Staten • Behandelen zienswijzen en opstellen Nota van Beantwoording
Q4 2026	• Vaststelling beleidsprogramma in GS • Statenbrief naar PS
Januari 2027	• Beleidsprogramma Economie in werking

Vervolgprocedure / voortgang:

Het onderstaande stroomschema wordt gevolgd. Deze informatie is gebaseerd op de in 2022 door uw Staten vastgestelde notitie '[Werkwijze programma's en projectbesluiten](#)'. Hierin zijn de stappen uitgewerkt en toegelicht. Naar verwachting is er geen PLAN-MER van toepassing.

Beleidsprogramma zonder nadere kaderstelling

Deze informatie is gebaseerd op de in 2022 door PS vastgestelde notitie "Werkwijze programma's en projectbesluiten". Hierin zijn de stappen uitgewerkt en verder toegelicht.

Na het Startgesprek in uw Staten zullen we met interne en externe partners starten met het opstellen van het beleidsprogramma. Het ontwerp-Beleidsprogramma Economie wordt volgend jaar ter bespreking naar uw Staten gezonden.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen